

ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ

*«Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի, որ յայսմ
աւուր յայտնեցաւ» (Շարահան):*

«Մեծ եւ սքանչելի խորհուրդ, որ այսօր հայտնվեցիր»:

«Ի՞նչ պատահեց երկու հարկաւ տարիներ առաջ», ամեն տարի այս հարցն ենք տալիս ու հուշումով պատասխանում., թե՛ «Ծնվեց Մանուկ Հիսուսը» ու շարունակում ենք. թե՛ «Ո՞վ էր Նա, ինչո՞ւ աշխարհ եկավ և ի՞նչ նպատակի համար»: Հիսուս ծնվեց պարզ մի մտրում Հրեաստանի Բեթղեհեմ քաղաքի քարայրներից մեկում՝ անշուք ու անաղմուկ: Նա չարժանացավ մեծամեծ պատիվների, չմեծացավ պալատում, չհագնեց գեղեցիկ հագուստներ, չապրեց ըստ պահանջի, սակայն դրա փոխարեն նա տիրացավ ամենամեծ փառքին. երկնքի հրեշտակները երգեցին ու գովերգեցին Նրա Սուրբ Ծնունդը՝

«Փառք ի բարձունս Աստուծոյ եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»: «Բարձունքների մեջ Աստուծոն փառք և երկրի վրա խաղաղություն ու մարդկանց միջև հաշտություն» և դրանից բացի մանուկ Հիսուսը գրավեց պարզ հովիվների ուշադրությունը:

Երուսաղեմի Պատրիարք Թորգոմ Գուշակյանն ասում է.

«Խոնարհության, հնապանդության, աղքատության և բարեպաշտության այդ անլուռ քարոզը, այրեն և մտորքեն արտասանված, փոխադարձվեցավ փառաբանությամբ մը, զոր հրեշտակները հնչեցուցին երկնային բարձրությանց մեջ արձագանգող անհուն երգով մը, և զոր հովիվները արտահայտեցին երկրպագությամբ, իրենց հոգիներուն բովանդակ երկյուղածության մեջ: Բնության ծոցին մեջ իրենց ամբողջ կյանքը բարության և խաղաղության ավզումներովը քաղցրացուցած այդ լուսկյաց էակները, որոնց խոսքը իրենց սրինգներուն երգը միայն եղած էր երկհիքի և երկրի գեղեցկություններուն առջև, այդ օրը պարմացուցին բոլոր վիրենք խողները, ինչպես ավետարանիչը կավանդե, հավատքի և սիրո այնպիսի խոսքերով, որոնք անտարակույս գերագույն ներշնչումն մը կը թելադրվեին իրենց» («Ամբողջ երկեր Թորգոմ Պատրիարք Գուշակյանի, Ե. Քարոզներ, Երուսաղեմ, 1940, էջ 113):

Իսկ Արևելքից եկող մոգերը երկնքում փայլող աստղին հետեւելով, եկան Հիսուս Մանուկի մոտ, երկրպագեցին Նրան և գեղեցիկ նվերներ տվեցին՝ ոսկի, կնդրուկ և զմուռ:

Դարեր շարունակ մարդիկ մոգերի կողմից Հիսուսին տրված յուրաքանչյուր նվերին կարևոր նշանակություն են տվել: «Ի՞նչ են նշանակում այս նվերները և ի՞նչ կարևորություն է տրվել սրանցից ամեն մեկին»:

Առաջինը՝ ոսկին, ամենամաքուրը մետաղներից, գեղեցիկն ու գրավիչը: Ո՛չ ծանոթվում է և ո՛չ էլ փչանում, կարող է խորհրդանշել հոգին: Թագավորին հատուկ նվեր է. այն լինելով մետաղների թագավորը, արժանի նվեր եղավ Մարդկանց Թագավորի համար:

Երկրորդը՝ կնդրուկը անուշահոտ խունկն է, որը ծխվում է Աստուծու առաջ և քահանային հարմար նվեր է. այն օգտագործվում էր և այսօր էլ գործածվում է Սուրբ Խորանի սպասարկության ու այլ ծիսակատարու-

թյունների ժամանակ: Քահանան պաշտոնի բերումով մի կամուրջ է Աստծու և մարդկանց միջև, ուստի մեր Տերը իբրև Քահանայապետ, մեզ վերստին արժանացրեց Աստծու ներկայությունը ունենալ մեր մեջ:

Երրորդը՝ *զմուռը*, որը գործածվում էր մեռածների մարմինը ավելի երկար պահպանելու համար, այսինքն՝ *զմուռելու համար*: Այն խորհրդանիշն է հանդիսանում մեր մարմնի, որն իբրև Աստծու տաճար պիտի ընծայվի Նրան և պահվի փշանալուց: Հիսուս աշխարհ եկավ մարդկանց մեջ ապրելու և խաչի վրա իր կյանքը զոհեց նրանց փրկության համար:

Սոգերը իրենց բերած գեղեցիկ նվերներով գուշակել էին, թե Հիսուս պիտի լիներ ձշմարիտ Թագավորը, կատարյալ Քահանայապետը և ամբողջ մարդկության Փրկիչը:

Երուսաղեմի միաբան Եղիշե Եպիսկոպոս Դուրյանը գեղեցիկ կերպով է բնորոշում Հիսուսի Ծնունդը.

«Ո՛ր է նա»: - Բայց ահավասիկ, հո՛ւ, ձեր աչքին առջև կպատկերանա մսուրն ու խանձարուրը, չե՞ք նշմարեր անոր մեջ հանգչող հրաշալի Ման՛ուկը, Կույս Մա՛յրը...:

«Գիրքերն ու գիրքին մարդը մինչև հոս կրնան տանիլ զմեզ...: Ավելի՛ հեռուն երթալու և այս տեսարանն անդին փայլատակող ձշմարտությունը ողջունելու համար պետք ունինք Հավատքին՝ Սոգերեն ծառանգված նույն լույսին որ գիտե թե ո՛ր վերջապես պիտի արձակե իր մաքուր ճաճանչը...»

...Ո՛չ մեկը՝ որ կմտենա Հիսուսին և չունի իր Հավատքին պայծառությանը մեջ փայլող լույս մը, պիտի չկրնա հասկնալ «այն մեծ և սքանչելի խորհուրդը որ Հայսմ Ավուր Հայտնեցավ... (Եղիշե Եպիսկ. Դուրյան, «Ո՛ր է որ ծնավ», Երուսաղեմ):

Սուրբ Ծննդյան այս գեղեցիկ օրը, հասկանալի է, թե ի՞նչ է մեզանից սպասվում: *«Սոտեցեք Աստծուն և վերցրեք լույսը»*: Հաղորդվեցեք և տեսեք թե ինչքան քաղցր է Տերը» (Պատարագամատույց) Սուրբ Պատարագին երգված խոսքերը, պարզ են դարձնում, թե ի՞նչ է Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու առաքելությունը: Նպատակը մեկ է՝ հայ հավատացյալների կյանքում ավելի ուժեղ կերպով արմատավորել Հիսուսի օրինակը ու մաքուր մի կյանք ապրելու գիտակցությունը:

Ամեն մարդ ունի իր ծննդյան օրը, երբ ամեն տարի իր մտերիմներով և հարապատներով հավաքվում են ու նշում այն: Սակայն, երբ նշում ենք Հիսուս Զրիստոսի ծնված օրը, այն չենք ընկալում իբրև տարեդարձ, այլ ամեն տարի տոնում ենք որպես խորհրդավոր ու սքանչելի մի Ծնունդ, Ծնունդ, որն իր հետ բերում է նոր հույսեր, նոր ապրումներ, նոր սպասելիքներ և նոր անակնկալներ: Երբ մի երեխա է ծնվում, նկատի են առնում, թե ո՞ր երկրում ծնվեց ու ինքնաբերաբար նա դառնում է այդ երկրի քաղաքացին: Սակայն որտե՞ղ է ծնվում մեր Տերը ամեն տարի, ո՞ր երկրի քաղաքացին է Նա: Հիսուս ծնվում է բոլոր նրանց մեջ, ովքեր պատրաստ են ընդունելու Նրան իրենց հոգիներից ներս՝ իբրև մսուր:

Նորից իր խոսքն է ասում Երուսաղեմի Պատրիարք Թորգոմ Գուշակյանը.

«Այդ մեծ և ճշմարտապես սքանչելի Խորհուրդին առջև ի՞նչ պիտի ըլլա մերինը. ի՞նչպես պիտի փառաբանենք մեր Փրկչին ծնունդովը մեզի հայտնված մեծ ճշմարտությունը: Ամեն քրիստոնյա, որ տարվոյն մեջ անգամ մը գեթ հաղորդության մեջ կոնէ իր հոգին այս տոնին իմաստին հետ, այդ հարցումը պետք է ընէ ինքզինքին...» («Ամբողջ երկեր Թորգոմ Պատրիարք Գուշակյանի», Ե. Քարոզներ, Երուսաղեմ, 1940, էջ 115):

Ո՛չ մի թագավոր իր ունեցած ամբողջ իշխանությամբ և ուժով, ո՛չ մի իմաստուն փիլիսոփա ու ո՛չ մի բռնատեր, չեն կարողացել երկրագնդի վրա այնպիսի փոփոխություններ ու հեղաշրջում մտցնել, ինչպես արեց պարզ մտւրում ծնված Մանուկ Հիսուսը: Մեռելները հարություն առան, հիվանդները բժշկվեցին, թշնամիները բարեկամացան, մեղքերի մեջ թավալվողները՝ սրբվեցին... Այո՛, այս բոլորը եղան ու շարունակվում են կատարվել ամեն օր, սակայն միայն նրանց համար, որոնք իրենց ամբողջ կյանքում ճանաչեցին ու այսօր էլ ճանաչում են ճշմարիտ Աստծուն:

Երջանկահիշատակ Գարեգին Ա. Հայրապետը ասել է. *«Քիչ է ասել Աստված քաղցր է, քիչ է ասել, թե Աստված սեր է, մինչև որ այդ սերը չներթափանցի ու անձի ներքին էության, ներքին բովանդակության մաս չդառնա, հավատքի մեջ չշաղախվի, այդ ճշմարտությունը կմնա վերացական մի ճշմարտություն՝ թղթի վրա՝ մտքում»:*

Քրիստոնեական աշխարհում Սուրբ Ծննդյան տոնի առթիվ բազմաթիվ սովորություններ ու ավանդություններ են տեղի ունենում, որոնք երկրից երկիր, քաղաքից քաղաք և գյուղից գյուղ տարբերվում են: Մակայն այդ բոլոր նվիրականացած սովորությունների մեջ Պիբենյան լեռներում գտնվող մի գյուղում իրապես օգտակար, գեղեցիկ ու ամբողջովին քրիստոնեական մի սովորություն կա:

«Ամեն տարի Սուրբ Ծննդյան Տոնի օրը, եկեղեցու Սուրբ Մեղանի մի անկյունում, բարձերի մեջ նստեցնում են գյուղի ամենաաղքատ մանուկին ու բոլոր բնակիչները Արևելքից եկած մոզերի օրինակով այցելում են նրան և Հիսուսի դերը կատարող մանուկին ընծայում ամեն տեսակ պարզներ՝ արծաթ, ոսկի, դրամ, հագուստ, ինչպես նաև գառնուկ, ուլիկ, հավ ու այլ նվերներ: Բնականաբար բոլոր մեծ ու փոքր պանապան պարզները պատկանում են միայն ու միայն մանուկին, որը նստած է Սուրբ Մեղանի մի անկյունում, ծպտուն կամ լալագին և կամ անտարբեր անցուդարձին: Այդ մանուկը մի քանի ժամվա ընթացքում թոթափում է իր վրայից աղքատի զգեստներն ու թշվառությունը և դառնում ոսկեղենիկ իշխանիկ»:

Այո՛, մեծ է մարդկանց տառապանքը: Այսօր աշխարհի տարբեր երկրներում դժբախտաբար դեռևս կան ընտանիքներ, որոնք անտուն են, առանց տաբության, առանց հագուստի և ուտելիքի, մարդիկ, որոնցից շատերը զրկված են տարրական խնամքից ու մանավանդ անհույս են, բազմահազար երեխաներ, որոնք գուրկ են մայրական գուրգուրանքից ու փայփայանքից:

Աղոթենք և չարկենք նրանց մեր խնամքից ու օգնությունից:

«Հավատացյալին համար չկա փառաբանության ավելի մեծ գործ մը քան ցանկալ իր մեջ ունենալ Աստվածային կյանքը, ցանկալ մոտենալու Աստուծո, միանալու իրեն հետ, և ծնելու իր մեջ, այսինքն սրբագործել միշտ

անձն ու կյանքը Անոր սիրովն ու հավատքովը...» (Ամբողջ երկեր Թորգոմ Պատրիարք Գուշակյանի, Ե. Քարոզներ, Երուսաղեմ, 1940, էջ 115):

**Շարական - ՕՐՀ. ԴԿ.
«Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի»**

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի որ յայսմ ատուր յայտնեցաւ. հովիբ երգեն ընդ հրեշտակս, տան աւետիս աշխարհի:

Ծնաւ նոր արքայ ի բերդեհէմ քաղաքի. որդիք մարդկան օրհնեցէք, զի վասն մեր մարմնացաւ:

Անբաւելին երկնի եւ երկրի ի խանձարուրս պատեցաւ. ոչ մեկնելով ի հօրէ ի սուրբ այրին բազմեցաւ:

Խորհուրդը, որ այսօր հայանվեց մեծ է և սքանչելի. հովիվները երգում են հրեշտակների հետ ու ավետիս տալիս աշխարհին:

Մի նոր Արքա ծնվեց Բերդեհեմ քաղաքում. մարդկանց որդիներ, օրհնեցէք, որովհետև մեզ համար մարմին առավ:

Երկնքի ու երկրի անբաւելին խանձարուրի մեջ փաթաթվեց և առանց Հորից բաժանվելու սուրբ այրում բազմեց:

**«Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ»
«Օրհնեալ է Յայտնութիւնն Քրիստոսի»
«Չեզ եւ մեզ մեծ աւետիս»:**